

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון תקסט
ערב שבת קודש פ' קדושים, מבה"ח אייר,
כ"ח ניסן ה'תשס"ה

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', "חיילי בית דוד" - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ק"ג שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ונ"ה שנה לנשיאותו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכיו"ר

לעילוי נשמת

הווי"ח ר' אלי' ב"ר אוסקר ע"ה פיפרנו

נפטר ביום כ"ה אדר שני ה'תשס"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

זוגתו מרת רחל בת אסתר תחי

לאורך ימים ושנים טובות עד בילאת

גואל צדק, ומתוך בריאות הנכונה

נדפס ע"י בנם

הווי"ח ר' רחמים אוסקר וזוגתו מרת מרים

ומשפחתם שיחיו פיפרנו

Eli Shagalov

B"H

HAIMISHE DRIVER
CAR SERVICE

24 Hour Service

CellPhone: (323) 842-3666

15 Passenger Available

Email: haimishedriver@yahoo.com

דער רבי דער טווער האט דערציילט י"ג תמוז גר"ש זצ"ל
 ס'פן חנר"ט א מאמר זעכציק טאהל דערהערט נען עכט און אזוי
 פלעגט זיך אסאל- פיהרן דער רבי (טהור"ט"ב) נ"י מיט די מאמרים
 פון זיין פאטער דער רבי מהר"ט ג"ע.
 האט און געפאלט גיפרעגט דעם רבי אן זי יעדער
 מאהל פלעגט ער חזר'ן מיט א תוס' ביאור, האט דער רבי גיענטפערט:
 להא דוקא. האט גיפרעגט: זי עס קומט נר אויך אין השגה. האט
 דער רבי גיענטפערט: געוויס טהט זיך אויך אויך אין השגה. און
 אזוי ווי דער אויפסו פון דעם זעכציקסטן טאהל אויף דעם ערשטן
 אזוי אילא אויף דעם נייען און פופציקסטן.
 זעהט מען דאן אז א מאמר וואס דער רבי מהר"ט האט אים גע-
 זאגט ברבים און אגב עטליכע טאהל - ניס ווייניקער פון צוויי
 ביהדות, דער סדר פלעגט זיין אז פריהער/לער רבי מהר"ט זאגן
 דעם מאמר פאר זי קינדער אדער פאר דעם רבי אן נ"י ביהדות,
 און נאכהער פלעגט ער זאגן ברבים (אסאל פלעגט זיין דער סדר
 פארקערט, אז פריהער פלעגט ער זאגן ברבים און נאכהער ביהדות) -
 פונדעסטוועגן פלעגט יעדער טאל נמטן ווערן א גילדי, חדש'ג
 אזוי איז אויך מיט זעלב פס' דיקן מאמר, וויבאלד ביהדות ארויס
 לאור און צווייט איז דאס געווען בהשגה פקטית, במילא איז דאס
 א גילוי תלם און מען דארף דאס קולט זיין ביז דעם צווייטן יר"ט.

אויף דעם איינציקן
 פון די
 זעכציקסטן
 טאהל
 און פופציקסטן

ב"ה

3

דבר מלכות

הסיוע של אוה"ע לבני בעמדנו סמוך להגאולה / משיח שיפ אחו"ק החנושא

7

זמן הגאולה

ג' פרטים במסכת אבות בהם מודגש ענין הגאולה / הזמן הנכחי ופרשת השבוע באור הגאולה

11

המעשה הוא העיקר

היחכן שעדיין לא פעלו ביאת משיח צדקנו בפועל ממש? ... / הוראות למעשה בפועל

12

וילחום מלחמת ה' - וינצח

אומנומי' = התנתקות / שיחות בעניני שלימות העם והארץ

14

כתי"ק - פרסום ראשון

המעלה שבחזרת מאמר עישיים פעמים / צילום מהגהת הרבי לשיח שיפ שמיני השי"ח

בסילא וועל איך אנהויבן מיט א זכ"ן פון דעם מאמר.
 אין דעם פס' דיקן מאמר (ר"ה עטר העטר) טענים אז סירה
 המלאכים פועל'ט ביי זיי דעם ביטול החומר. ולכאורה איז ניס בובן
 ער ועדס דאן דא וועגן מלאכים איז וואס איז זיין ביי זיי אזא
 חלוקה וואס און זאל אים דארפן מנטל זיין? נאר דער ענין איז
 ווי עס במצבא איז סבואר אין המסך פון ר"ה אז איך יעדער זאך איז פארפן
 א חומר און א צורה, וואס דאס איז במשך גוף און נפש, במילא איז אויך
 בני מלאכים, הנם אז דער חומר איז ניס מבלבל, אבער ער איז דאך בליט
 בטל, איז אויף דעם דארף מען האבן דעם ענין הסיירה כדי לבטל תוכנם.

אין ז"ל ש"י
 אע"פ
 כתי"ק
 נפש

המדור מוקדש
 לעילוי נשמת האשה מרת **מרים** בת ר' אליהו וג'מילה ע"ה אלבז
 נפטרה במוצאי שבת קודש פ' בלק, אור לט"ו תמוז ה'תשס"ד - ת. ג. ב. ה.
 יה"ד שתיכף ומיד ממש יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והיא בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה
 נרבת: **מרים, מרדכי, יעקב ודניאל בני מאיר ופרלה** שיחיו לוי

המדור הקודם - וילחום מלחמת ה' - וינצח - מוקדש
 לזכר נשמת הרה"ג הרה"ח ר' **חיים משה יהודה** בהר"ר **ירמיהו הכהן ולאה ע"ה בלוי**
 רב בית כנסת ומנהיג רוחני במשך ריבוי שנים - נפטר ביום ג' אייר ה'תשס"ג לסדר "אמור אל הכהנים"
 יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והוא בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

יחי המלך

סניף ארה"ב: 383 Kingston Ave. #38, Brooklyn, NY 11213 • טל': 718-989-0194
 סניף ארץ הקודש: ת.ד. 966 קרית שמואל, מיקוד: 26109 • טלפקס: (04) 8715-770
 דואר אלקטרוני: yechi@770.org.il • אינטרנט: http://www.torah4blind.org

מוקדש לזכות מרים עטיל בת רוזה ליום הולדתה בש"ק זה, ל"שנת הצלחה" בגשמיות וברוחניות

המעלה שבחזרת מאמר שישים פעמים

לקראת ב' אייר - יום הולדת כ"ק אדמו"ר מהר"ש, הבאנו צילום נדיר (מוקטן) מהגהת כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א על קטע מהתועדות ש"פ שמיני ה'שי"ת

(נדפסה בסה"מ באתי לגני ח"א ע' רעח ואילך, וב"שיחות קודש" ה'שי"ת (תשנ"ח) ע' 24 ואילך. צילום נוסף מהגהת הרבי על קטע זה בלשון הקודש נדפס ב"יחי המלך" שנח ע' 15)

להלן פענוח הצילום (הכתי"ק בא בהדגשה):

דער רבי דער שווער האָט דערציילט, י"ב תמוז תרצ"ב, אַ וואָרט: ווען מען חזר'ט אַ מאמר זעכציק מאָל דערהערט מען עצם. אזוי פלעגט זיך **לפעמים** פירן דער רבי (מהורש"ב) נ"ע מיט די מאמרים פון זיין פאָטער דער רבי מוהר"ש נ"ע.

מען האָט יעמאַלט געפרעגט דעם רבי'ן: צי יעדער מאָל פון די זעכציק פלעגט ער חזר'ן מיט אַ תוספות ביאור, האָט דער רבי געענטפערט: לאו דוקא. האָט מען ווייטער געפרעגט: צי עס קומט צו אויך אין השגה. האָט דער רבי געענטפערט: געוויס טוט זיך אויף אויך אין השגה. און **עס קען זיין** אזוי ווי דער אויפטו פון דעם זעכציקסטן מאָל אויף דעם ערשטן – אזוי אויך דער אויפטו אויף דעם נייען און פופציקסטן.

זעהט מען דאָך אז אַ מאמר וואָס דער רבי מוהר"ש האָט אים געזאָגט ביחידות וברבים, און עטליכע מאָל – ניט ווייניקער פון צוויי – דער סדר פלעגט זיין אז פריער **פלעגט** דער רבי מוהר"ש זאָגן דעם מאמר פאר די קינדער אָדער פאר דעם רבי'ן נ"ע ביחידות, און נאָכהער פלעגט ער זאָגן ברבים (אַמאָל פלעגט זיין דער סדר פאָרקערט, אַז פריער פלעגט ער זאָגן ברבים און נאָכהער ביחידות) – און **דערנאָך האָט מען אים כמה פעמים גע'חזר'ט** און פונדעסטוועגן פלעגט יעדער מאָל נמשך ווערן אַ גילוי חדש.

אזוי איז אויך מיט די פסח'דיקע מאמרים, וויבאַלד זיי זיינען אַרויס לאור און געוויס איז דאָס געווען בהשגחה פרטית, במילא איז דאָס אַ גילוי חדש און מען דאַרף דאָס קולט זיין ביז אַ צווייטן יו"ט, במילא וועל איך **אויך אָנהויבן** מיט אַ ענין פון דעם מאמר.

און דעם פסח'דיקן מאמר ד"ה עשר תעשר שטייט אז שירת המלאכים פועל'ט ביי זיי דעם ביטול החומר. ולכאורה איז ניט מובן, ער רעדט דאָך דאָ וועגן מלאכים ווי זיי שטייען **למעלה**, איז וואָס איז שייך ביי זיי אַזאָ חומר וואָס מען זאָל אים דאַרפן מבטל זיין? נאָר דער ענין איז ווי עס איז מבואר אין המשך פון ר"ה, אַז אין יעדער זאָך איז פאַראַן אַ חומר און אַ צורה, וואָס דאָס איז גוף און נפש, במילא איז אויך ביי מלאכים, הגם אַז דער חומר איז ניט מבלבל, אָבער ער איז דאָך ניט בטל **כביטול נפשם**, איז אויף דעם דאַרף מען האָבן דעם ענין השירה כדי לבטל חומרם.

הסיוע של אוה"ע לבני"י בעמדנו סמוך להגאולה

החל ממדינה זו, שמסייעת לבני"י להגיע לגאולה פנימית בעבודתם, עד - שיעשו את העבודה שתביא את הגאולה כפשוטה, ואז המלכות גם תסייע לבני"י לשוב לארץ ישראל ● גם במדינה היא מרשים ליהודים לקיים תומ"צ ומתירים לצאת משם, ואדרבה - הם גם מסייעים לבני"י לנסוע לארץ הקודש, מעין הכנה להסיוע דאוה"ע לבני"י שיצאו מהגלות וללכת לאה"ק בגאולה האמיתית והשלימה ● מענה לכל אלו שמתפלאים ונבהלים מכך שמרעישים שכל יהודי צריך לעשות ולפעול שהגאולה תבוא תיכף ומיד ממש ● קטעים משיחת ש"פ אחרי-קדושים ה'תנש"א - מוגה, תרגום מאידית

עסקני ציבור), ועוד כיו"ב?!

והמענה על זה הוא, שאין מה לפחד, כיון שגאולה אין הפירוש שבטל כל "מנהגו של עולם", הדברים הטובים שנפעלו (ע"פ תורה) בגלות; אדרבה: גאולה **כוללת בתוכה** את כל הענינים (טובים) ד"גולה", באופן שהם **מתעלים** למצב דגאולה, למעלתם ושלמותם האמיתית – עי"ז שמגלים בהם את (האל"ף) אלופו של עולם, הכוונה ותכלית האמיתית בכל הפעולות (שבזמן הגלות) – איך שכל זה מגלה לחוץ את "כבודו" של הקב"ה.

ובמילא אין מה לדאוג אודות הפעולות – אפילו בעניני רשות – שפעלו (ע"פ תורה) בזמן הגלות. ואדרבה: מזה ישנה הוראה – שכל בעל עסק וכיו"ב צריך לחפש דרכים כיצד לגלות בעניני העסק וכו' שלו "כבודו" של

א. [. . .] ע"פ האמור לעיל מוצאים כמה לימודים בנוגע לעבודת בני"י להביא את הגאולה, והאופן שצריכים להתכונן לגאולה – בעמדנו עכשיו ממש בסוף זמן הגלות, "גולה", ואוחזים סמוך ממש ("אָט אָט") להגאולה.

קודם כל – ישנו מענה לכל אלו שמתפלאים ונבהלים מכך שמרעישים ("מ'שטורעמ'ט") שכל יהודי צריך לעשות ולפעול שהגאולה תבוא תיכף ומיד ממש (ובהיותם אנשים "פתוחים", מבטאים הם בדיבור את פליאתם ודאגתם): כאשר משיח יבוא מיד, מה יהי' – שואלים הם – עם כל הפעולות והענינים שהם פעלו במשך כו"כ שנים בגלות: העסקים שהם הקימו, הרכוש והנכסים שהם צברו, החברים והקשרים, הן בין בני"י והן בין אוה"ע, שהם יצרו (ובפרט

והכנתם ל"והיתה לה' המלוכה"⁴.

ב. ע"פ הנ"ל ש"גאולה" מגביהה את עניני הגלות עצמם (ע"י העשי' מהם עצמם דירה בתחתונים), עד שדוקא העבודה בגלות מביאה את הגאולה, הרי מובן, שעניני העולם עצמו ואוה"ע עצמם (גם בזמן הגלות) מסייעים (באמת) לעבודה דהבאת הגאולה (כנ"ל).

ויש לומר, שבעמדנו בסוף זמן הגלות, סמוך להגאולה – בא הסייע בגלוי יותר.

וכפי שרואים בדורות האחרונים במיוחד, ויתירה מזה – בזמן האחרון, ובפרט בימים האחרונים ממש:

בדורות שלפני זה גרו (רוב) בני" במדינות שבהן היו מניעות ועיכובים וכו' (לא תקום פעמיים⁵) לעבודת ה' בכלל.

משא"כ בדורות האחרונים – גרים (רוב) בני" במדינות שבהם מושלת מלכות של חסד, החל ממדינה זו (שבה נמצאים רוב מנין ובנין דבנ"י), שמסייעת לבנ"י להגיע לגאולה פנימית בעבודתם, עד – שיעשו את העבודה שתביא את הגאולה כפשוטה, ואז המלכות (של חסד) גם תסייע לבנ"י לשוב לארץ ישראל (בלשון הכתוב⁶): והביאו את כל אחיכם גו'.

ובשנה האחרונה רואים איך שיחס זה לבנ"י התפשט במדינות נוספות, עד גם במדינה ההיא, שבה היו (עד לאחרונה) הגבלות בנוגע לחירות בני" בעבודתם בתומ"צ וגם בנוגע ליציאתם ממדינה ההיא – וכעת נתהפך יחסם, שמרשים ליהודים לקיים תומ"צ ומתירים לצאת משם (ללא ההגבלות שהיו פעם), ואדרבה – הם גם מסייעים לבנ"י

(4) עובדי' בסופו.

(5) ל' הכתוב – נחום א, ט. וראה לקו"ש חכ"ג ע' 306 הערה 55.

(6) ישעי' סו, כ.

הקב"ה, ולנצל את עסקיו ונכסיו וקשריו – להוסיף בתורה ומצוות.

ומזה מובן גם ההוראה לאיך גיסא – לאלו שחושבים שתוכן העבודה דגאולה הוא שלא יהי' קשר ולשולל ל"מנהגו של עולם" – דאדרבה: הגאולה תלוי' דוקא ב"מעשינו ועבודתנו" בזמן הגלות, ולכן צריך להיות "הסתכל בשלשה דברים": העבודה להביא את הגאולה צריכה להתבסס ב"שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל", לעשות דירה בתחתונים, ולהכין את העולם להגאולה – אמנם באופן ד"שרית עם אלקים ועם אנשים", להלחם עם ההעלם והסתור דעולם, אבל באופן ד"ותוכל", "מלכותו ברצון קבלו עליהם".

החל מחלקו בעולם, ע"י הוספה בקיום המצוות, בדברים גשמיים, כולל ובמיוחד – מצות הצדקה ("עיקר המצות מעשיות"), שלוקח מהגשמיות שלו ומהעשירות שלו (שבירכו הקב"ה) ומסייע לשני, שגם אצל הזולת יהי' מזון ולבושים, באופן ד"לכבוד ולתפארת", בהתאם ל"ממלכת כהנים", ועד"ז מסייע הוא למוסדות תורה וצדקה וכו"ב.

וכן הוא גם בעבודתו בעניני רשות שלו – עושה זאת באופן ד"כל מעשיך יהיו לשם שמים"¹ ו"בכל דרכיך דעהו"².

ועוד וגם זה עיקר – ע"י הפצת התורה והיהדות, והפצת המעינות חוצה. כולל ובמיוחד – לעורר יהודים בכל העולם כולו, שיוסיפו עוד יותר בלימוד התורה וקיום המצוות,

וכן גם לפרסם ולגלות בכל העולם כולו "אלופו של עולם", כולל – ע"י השפעה על אוה"ע בנוגע לקיום שבע מצוות בני נח³,

(1) אבות פ"ב מי"ב. וראה רמב"ם הל' דעות ספ"ג. טושר"ע או"ח סול"א.

(2) משלי ג, ו. וראה רמב"ם וטושר"ע שם.

(3) כפס"ד הרמב"ם הל' מלכים פ"ח ה"י.

מכריזים השכם והערב שמוכנים לכל: שלטון משותף תוך אימון הדדי ("טראסטמען-שיפ"), אוטונומיה וכל שאר העניינים כיוצא-באלו, שכן, הדבר הכי חשוב הוא – שיוכלו לשבת יחד עם אותם רוצחים ומחבלים סביב 'שולחן עגול'...

ומה הלאה – יודעים כולם, גם הם בעצמם, שמדובר אודות רוצחים ומחבלים, שגם לאחר שיבטיחו ויחתמו, אי-אפשר לסמוך עליהם, כך שגם לאחרי שתהיה בידם הבטחה וחתומה, אין כל ערך וחשיבות לדבר יותר מאשר 'פיסת נייר'!

משל למה הדבר דומה – לאדם שיושב עם רוצח סביב שולחן עגול כדי לבוא אתו לידי הסכם, ובשעת-מעשה אוחז הרוצח בידו סכין ודוקר אותו!...

הפלא הכי גדול שבדבר הוא – שעדיין לא למדו לקח מהטעויות שנעשו בעבר:

אין זו הפעם הראשונה שמוכנים להחזיר שטחים תמורת שלום – יש תקדים לכך בחתימת החוזה האומלל של 'קעמפ-דייוד' [מקום שקראוהו על שם דוד מלך ישראל, דוד מלכא משיחא...], שבו החזירו למצרים את הכל, תמורת חתימה על 'הסכם שלום', שהיום מודים כבר כולם על הטעות החמורה שנעשתה אז, ולמרות זאת, ממשיכים ללכת באותה דרך גם בנוגע ליהודה ושומרון!

מנצלים את התום-לב והשמעת של החיילים הצעירים כדי לגרש יהודים מנחלתם בא"י!!

כדאי להזכיר כמה מהעובדות בקשר לחוזה עם מצרים – כדי שיפקחו את העיניים ויראו מה הן התוצאות של דרך זו:

יהודים שיגעו ועמלו והזיעו כדי לבנות ישובים חדשים בארץ ישראל – גורשו מבתיהם ונחלתם, אנשים נשים וטף!

ולא עוד, אלא שהכריחו חיילים – המקריבים את חייהם למען הגנת ארץ ישראל והדרים עליה – שהם בעצמם יגרשו יהודים מנחלתם בארץ ישראל!!

חיילים צעירים שהולכים בתום-לב להגן על הארץ והדרים עליה עד כדי מסירת-נפש – מכריחים אותם (תוך כדי ניצול העובדה שיש להם עול ומשמעת כלפי בשר-ודם) לגרש יהודים מנחלתם בארץ ישראל!...

וכל זה בשביל מה – כדי לתת שטחים אלו לגויים, וביניהם גופא – למצרים, שהיא השורש לכל הגלויות, היינו, שכל הגלויות של בני-ישראל: גלות בבל, מדי, יון ואדום, מקורם ושרשם הראשון – מצרים!

עצם העובדה שנותנים לגויים שטחים שלדעתנו שייכים לארץ ישראל – ארץ שנתן הקב"ה לכל בני-ישראל, מהדור שנכח במעמד הר סיני, עד לדור שיקבל את פני משיח צדקנו, באופן ד"נחלת עולם" – חמורה היא ביותר;

אך מעבר לזה, גם לשיטתם של אלו הטוענים "והיינו גם אנחנו ככל הגויים"... – הרי מדובר אודות דבר המהווה סיכון חמור לבטחון ארץ ישראל והדרים עלי!

(משיחת ש"ש 9 זיי-שרה ה'תשמ"ו - בלתי מוגה)

אוטונומי' = התנתקות

[. .] מה שטוענים שמדובר (לא על מסירת שטחים, אלא) על אוטונומיה וכו' – הרי כמדובר כמה פעמים: אין הפירוש בזה שנותנים אוטונומיה ליהודים – נותנים אוטונומיה לאלו הנמצאים בשכם, בחברון, ברמאלה וכיוצא-בזה (שיש להם כבר אוטונומיה במקצת), ויודעים את מי הם בוחרים בתור באי-כחם – וכאשר נותנים להם אוטונומי', אפילו רק אזרחית, זאת אומרת שמתנתקים מהבעלות שם, ורק ממשיכים לשמור שם על הבטחון.

לאחר-מכן הם יכולים לבוא ולטעון שאין ברצונם לחכות חמש שנים ומספיק חמש ימים, והם רוצים שישלחו משם את פב"פ, ושיוציאו את הצבא מכיון שיש להם משטרה – אשר את זה מרשים להם ואפילו נותנים להם נשק, זאת אומרת, שעל-ידי-זה שומטים מלכתחילה את היסוד מתחת לרגליים שלא יוכלו לעמוד שם!

בהזדמנות הראשונה שהם ירגישו מה יש בכחם, כבר לא תהיה כל אפשרות להתדיין אתם!

[. .] אם יוותרו ויתנו להם משטר אזרחי – הרי נותנים לידיהם את הנשק שבו הם יגרשו, רחמנא-ליצלן, מחר או מחרתיים את כל היהודים ואנשי הצבא הנמצאים שם!

השאלה היא רק אם זה יהיה יום קודם או יום מאוחר יותר – אבל מוסרים להם את המפתח לכך, ולוקחים מעצמם את האפשרות להתדיין על זה, מכיון שהכירו בזה שהם הבעלים על השטח בנוגע לחיים האזרחיים, ומכיון שהם ה'בעלי-בתים' – הם יכולים להחליט את מי הם רוצים כשכן ואת מי לא, היכן צריכים צבא והיכן לא. ובפרט שעוד יהיה להם משהו שיתמוך בידם וכו', ואין כאן המקום להאריך בזה.

(תרגום חפשי משיחת מוצאי ש"פ האזינו, י"ג תשרי ה'תשל"ט - בלתי מוגה)

שפלות וכניעה בפני הגוי בצורה הכי מחפירה!!

במקום שתהיה ההנהגה באופן ד"אחידת שומרון" – שכאשר יהודים זכו להתיישב וליישב חלקים מיהודה ושומרון, יקיפום עיר חומה, ויסמכו להם עיירות רבות מישראל, דבר שיביא לידי ברכה כו' – רצים אחרי (גוים, ולא סתם גוים, אלא) רוצחים ומחבלים, כדי למצוא-חן בעיניהם, שישכימו לקחת שטחים מיהודה ושומרון! ולא עוד, אלא שלא מתביישים לעשות זאת בפרסום וברי-שגלי!!

מצב כזה – שפלות וכניעה בפני הגוי בצורה מחפירה כזו – לא היה מעולם אפילו בחוץ-לארץ, מקום הגלות כפשוטו! וגם בארץ ישראל לא היה הדבר בצורה מחפירה כזו – לרוץ אחרי מחבלים ורוצחים... כפי שקורה בתקופה האחרונה!!.. והדבר הכי מגוחך – שעדיין ישנם הטוענים שנמצאים בזמן ד"אתחלתא דגאולה" (דבר המופרך בלאו-הכי, כמדובר כמה פעמים בארוכה).

לנסוע לארץ הקודש. מעין הכנה להסיוע דאוה"ע לבני" שיצאו מהגלות וללכת לארץ הקודש בגאולה האמיתית והשלימה.

ג. נוסף על הסיוע הישר דאוה"ע לבני" – ישנם גם עניינים שבהם רואים את שאוה"ע בעצמם עושים פעולות של טוב וחסד, שמגלים עוד יותר שיש בעה"ב לבירה זו⁷, כהכנה ל"והיתה לה' המלוכה" בגאולה האמיתית והשלימה,

לא כפי שהי' פעם, שדוקא עם ישראל (אע"פ ש"אתם המעט מכל העמים"⁸), השלים בפועל את הכוונה דדירה בתחתונים, ואחדות ממלכיות אוה"ע התנהגו באופן אכזרי אחת אל השנית, והתעסקו בעיקר בתועלת עצמן, או בכיבוש מדינות אחרות וכו"ב.

מהעניינים הגלויים שנתוספו בימים אלו ממש שבהם רואים את שהעולם ואוה"ע מתכוננים ומסייעים בדרך לגאולה – ע"י ענין הצדקה והחינוך, שני יסודות עיקריים בישוּבו של עולם, "לשבת יצרה"⁹:

ידוע ומפורסם (בכל המכתבי-עת) אודות המאורעות בימים האחרונים – שמדינה זו (המיוסדת על צדקה וחסד, כידוע) ניצלה את חוזק כחה לסייע ולהציל אנשים במקום רחוק בעולם (הרחק ממדינה זו), אע"פ שע"ז לא באה תועלת ישרה לתושבי מדינה זו:

מדינה זו שלחה ריבוי אנשים ואנשי חיל מצבאה לסייע לפליטים במקומות ההם, ביחד עם מזון ובגדים ורפואות. במקום להשתמש באוירונים לעניני כיבוש, ובמקום להשתמש במזון ובגדים עבור אזרחי מדינה זו – משתמשים בהם להציל אנשים אומללים, ובפרט ילדים קטנים, מקור, עד מהיפך החיים.

ובזה רואים את הרחמנות דתושבי מדינה

7) ראה ב"ר רפל"ט.

8) ואתחנן ז, ז.

9) ישעי' מה, יח.

זו: כאשר הם שמעו וראו את אנשים טובלים – הגם שאין הם קרוביהם, ואף-פעם לא היתה להם שייכות עמם – התעוררה המדינה לסייע להם. בהתאם לשיטה דמדינה זו בעניני צדקה, שמסייעים לאנשים בכל העולם כולו, ואין מחכים אפילו לבקשת עזרה.

עד"ז ידוע גם שבימים האחרונים יצא מנהיג מדינה זו בהכרזה והוראה מפורטת בנוגע לחינוך הנוער. בהתאם לזה שבתחלת נשיאותו הכריז ששאיפתו היא להזכר כ"עדזקיישען (חינוך) פרעזידענט", בגלל הפעולות והשינויים הגדולים לטוב שהוא ינהיג בכדי לחזק את החינוך במדינה זו.

החידוש במאורעות האחרונים (בין היתר) מובנת בפשטות: הגם שאצל בני" אין זה חידוש, כיון שאצלם תמיד היתה ההנהגה ע"פ התומ"צ, בענין הצדקה וחינוך וכו' – הרי זה מגלה עוד יותר את שיש בעה"ב לבירה זו, שזהו היסוד האמיתי לצדקה וחינוך (וכמדובר כמ"פ, שהצלחה אמיתית בחינוך תלו' בידיעה והכרה של הילד בבורא עולם ומנהיגו).

וכל זה הוא – נוסף על עוד כמה עניינים שקורים בהשגחה פרטית מדי יום ביום, הן בנוגע להכלל והן בנוגע לכל אחד ואחד בעניניו הפרטיים – והכוונה בזה היא, שזה יגלה עוד יותר את שהעולם מסייע לעשות דירה בתחתונים ולהביא את הגאולה,

[כולל – שבשבוּע האחרון מצאו בפניה נידחת בעולם אבנים טובות ומרגליות, ע"י ברכתו של הקב"ה [בדוגמת 'והנשאים הביאו את אבני השם ואת אבני המילואים לאפוד ולחושן'¹⁰ (עבור בגדי הכהונה), שהענינים הביאום¹¹], והכוונה בזה היא – שמנצלים זאת לקישוטי כלה, להוסיף בצדקה, כנ"ל].

ד. המסקנא מהאמור לעיל בנוגע לפועל:

10) ויקהל לה, כז.

11) ת"י עה"פ.

ההוראה ונתינת כח, שאפילו אם הי' חסר משהו הרי אף פעם אין מקרה אבוד ויכולים תמיד לתקן.

ועוד ועיקר - שיתגלו ויתתקנו כל הענינים שנראים שהם אבדו, או שאמנם נאבדו בגלות, כולל - אבדו למעליותא (בהיותם למעלה מגדר גילוי) - גילוי הקץ ש"לבא לפומא לא גליא"¹⁴, ומשיח צדקנו, שבא "בהיסח הדעת"¹⁵ (כי אם במציאה), שנאמר "מצאתי דוד עבדי"¹⁶ (במזמור פ"ט בתהלים¹⁷), וזה מתגלה במזמור צדי"ק¹⁸ - "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו"¹⁹, בבית המקדש השלישי, בגאולה האמיתית והשלימה, גאולת כל בני', "בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו".

14 ז"ח בראשית ח, א. מדרש תהלים ט, ב. וראה גם סנהדרין צט, א.

15 סנהדרין צו, סע"א.

16 ראה ב"ר פכ"ט, ג.

17 פסוק כא.

18 ולהעיר שבאות פ"ף בו נגאלו אבותינו ממצרים שנאמר (שמות ג, טז) פקד פקדתי אתכם [ולהעיר שמושה הי' בן פ' כשגאל את ישראל ממצרים], צ"ץ בו עתיד הקב"ה לגאול את ישראל ולומר להם צמח צמחתי לכם שנאמר (זכרי' ו, יב) איש צמח שמו ומתחתיו יצמח ובנה את היכל ה'" (פרד"מ פמ"ח). ובבמדב"ר ס"פ קרח מביא הכתוב (ירמ" כג, ה): והקימותי לדוד צמח צדיק גו' (וראה פי' הרד"ל לפרד"א שם). וראה ד"ה לך באוה"ת (עדרת, א). תרכ"ז. תר"ל.

19 פסוק טו"ב.

הגאולה באה דוקא ע"י העבודה בגלות, דגילוי אלופו של עולם ב"גולה", כך שדור זה, דור האחרון בגלות, יהי' הדור הראשון להגאולה.

והקב"ה עוזר שרואים במאורעות האחרונים בעולם איך העולם בעצמו מסייע ומוביל לגאולה.

ובפשטות פירוש הדבר הוא - כנ"ל - שכל יהודי צריך להוסיף ב"מעשינו ועבודתינו" בכלל שמביאים את הגאולה, כולל ובמיוחד - כמדובר בהתוועדות שלפנ"ז - בלימוד התורה בעניני גאולה, בתושב"כ (ש"כל הספרים מלאים בדבר זה"¹²), ותושבע"פ, משנה וגמרא ומדרשים וכו'.

ובזה גופא - צריכים להוסיף ע"פ ההוראה דפסח שני, "ס'איז ניוטא קיין פארפאלן"¹³ (אין אף פעם מקרה אבוד) - לעשות חשבון צדק אם תקנו והשלימו את העבודה בעבר כדבעי, או שיכולים עוד להוסיף בזה; ויש בזה את

12 ויש לומר הדיוק ב"מלאים" (ש"מלא" ע"פ תורה פירושו - שמלא כולו), שגם הפסוקים ב"כל הספרים" שאינם מדברים (בגלוי) בעניני גאולה, או אפילו שתוכנם הפכי (לכאורה) מענין הגאולה - הרי, לאמיתתו של דבר, תוכנם האמיתי הוא "דבר זה" - ענין הגאולה. וע"י עיון והעמקה בפירוש פסוקים אלו (במפרשים וכו') נראה בגלוי ש"כל הספרים מלאים בדבר זה". ויומתק ע"פ המבואר לעיל, שפנימיות ענין הגלות ("גולה") הוא ענין הגאולה, אלא שמגלים זה ע"י גילוי האל"ף אלופו של עולם בגלות, שע"י נעשה מ"גולה" - "גאולה".

13 "היום יום" יד אייר, פסח שני. ס' השיחות תש"א ע' 115.

היתכן שעדיין לא פעלו ביאת משיח צדקנו בפועל ממש?!...

ע"פ האמור לעיל ע"ד הדגשת ענין הגאולה (במיוחד) בזמן זה - מתעוררת תמיהה הכי גדולה: **היתכן שמבלי הבט על כל הענינים - עדיין לא פעלו ביאת משיח צדקנו בפועל ממש?!... דבר שאינו מובן כלל וכלל!**

ותמיהה נוספת - שמתאספים עשרה (וכו"כ עשיריות) מישראל ביחד, ובזמן זכאי בנוגע להגאולה, ואעפ"כ, אינם מרעישים לפעול ביאת המשיח תיכף ומיד, ולא מופרך אצלם, רחמנא ליצלן, שמשיח לא יבוא בלילה זה, וגם מחר לא יבוא משיח צדקנו, וגם מחרתיים לא יבוא משיח צדקנו, רחמנא ליצלן!!

גם כשצועקים "עד מתי" - ה"ז מפני הציווי כו', ואילו היו מתכוונים ומבקשים וצועקים באמת, בודאי ובודאי שמשיח כבר הי' בא!!

מה עוד יכולני לעשות כדי שכל בני' ירעישו ויצעקו באמת ויפעלו להביא את המשיח בפועל, לאחרי שכל מה שנעשה עד עתה, לא הועיל, והראי', שנמצאים עדיין בגלות, ועוד ועיקר - בגלות פנימי בעניני עבודת השם.

הדבר היחידי שיכולני לעשות - למסור הענין אליכם: **עשו כל אשר ביכלתכם - ענינים שהם באופן דאורות דתוהו, אבל, בכלים דתיקון - להביא בפועל את משיח צדקנו תיכף ומיד ממש!**

ויה"ר שסוכ"ס ימצאו עשרה מישראל ש"יתעקשו" שהם מוכרחים לפעול אצל הקב"ה, ובודאי יפעלו אצל הקב"ה - כמ"ש "כי עם קשה עורף הוא (למעליותא, ולכן) וסלחת לעווננו ולחטאתנו ונחלתנו" - להביא בפועל את הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

וכדי למהר ולזרז עוד יותר ע"י הפעולה שלי - אוסיף ואתן לכאו"א מכם שליחות-מצוה ליתן לצדקה, ו"גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה".

ואני את שלי עשיתי, ומכאן ולהבא תעשו אתם כל אשר ביכלתכם.

ויה"ר שימצא מכם אחד, שנים, שלשה, שיטכסו עצה מה לעשות וכיצד לעשות, ועוד והוא העיקר - שיפעלו שתהי' הגאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש, תיכף ומיד ממש, ומתוך שמחה וטוב לבב.

(משיחת כ"ח ניסן ה'תשנ"א - מוגה)

המדור מוקדש

לע"פ אורי אהרן יואל בן יוסף ארי' לייב ז"ל - נלב"ע ביום ב' טבת ה'תשכ"ב ולעילוי נשמת פאולין רות בת ר' יצחק ע"ה - נלב"ע ביום ב' דחה"ש, ז' סיון ה'תש"ס יה"ר שתיכף ומיד ממש יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה ולזכות כל משפחתם שיחיו - לברכות עד בלי די

להפרע":

בכדי להסיר גם את מניעת היצר ולהראות לו שגם בשבילו כדאי הענין - מודיע לו הקב"ה "אני ה'" - "נאמן לשלם שכר", ובלשון המשנה בפרקי אבות דשבת ז"ל: "ודע לפני מי אתה עמל ומי הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך" - שכר בעולם הבא, ואם זה "מעט" מדי עבורו - יש גם שכר בעולם הזה, וכל הדרגות בשכר (כפי שהרמב"ם מונה¹⁵).

אך לפעמים ישנו יצר כזה מחוצף שבשבילו זקוקים גם ל"מקל", ולכן אומרים גם לו "אני ה'" - "נאמן להפרע", לא על אף יהודי ח"ו!

וזוהי ההוראה מיוחדת שישנה מהזמן הנוכחי כשקוראים **וחיים** (כתורת אדה"צ¹⁶) עם פ' קדושים, "קדושים תהיו כי קדוש אני"¹⁷, אשר אחד מהציוויים בה הוא "לא תעמוד על דם רעך" - ההכרח והחייב על כאו"א לעסוק בהפצת היהדות והפצת המעיינות חוצה, בכדי להציל יהודים שנמצאים במצב של פקוח נפש ברוחניות, כנ"ל.

(משיחת ש"פ קדושים, ב' דר"ח אייר ה'תשמ"ו - בלתי מוגה)

14) פ"ב מי"ד. 15) הל' תשובה פ"י ה"ב. פיה"מ לסנהדרין הקדמה ועוד. 16) "היום יום" ב' חשוון. סה"ש תש"ב ע' 29 ואילך. 17) יט, ב.

המדור מוקדש לעילוי נשמת
 מרת **חשא** ב"ד **נטע אורי** ע"ה
 ובעלה ר' **יוסף ארי לייב** ב"ד **משה באר** ע"ה
 ולע"נ ר' **מאיר** ב"ד **צבי** ע"ה **שנאל**
 יה"ד שתיכף ומיד ממש יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמתית והשלימה
 ולזכות זוג' - תבלחט"א - מרת **ח'י רחל** בת **שפירנצא שנאל**
 ולזכות כל בני משפחותיהם שיחיו - לברכות עד בלי די

המדור הבא מוקדש לעילוי נשמת
 ח'יה **מושקא ושטערנא אסתר** ע"ה בנות - יבלחט"א - הרה"ח ר' **אפרים זאב שמואלי** שיחי'
 נלב"ע ביום כ"א מנחם-אב ה'תשס"ד
 ולע"נ הוריו: ר' **ברוך אשר** ב"ד **זאב** ע"ה **שמואלי** - נפטר ביום ש"ק פ' בהעלותך, י"ד סיון ה'תשס"ג
 ומרת **גי'שא גני'** בת ר' **אפרים** ע"ה - נפטרה ביום ש"ק פ' ויחי, ט"ז טבת ה'תשס"ד
 ת. נ. צ. ב. ה.
 יה"ד שתיכף ומיד ממש יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמתית והשלימה

ג' פרטים במסכת אבות בהם מודגש ענין הגאולה

א. בשבת זו מתחילים ללמוד פרקי אבות.

ובהמשך להמדובר לעיל אודות, ענין הגאולה - יש למצוא ענין של גאולה גם בנוגע לפרקי אבות.

ובפרט שהתחלת הלימוד דפרקי אבות הוא לעולם בחודש **ניסן** - בשבת הראשונה שלאחרי חג הפסח שבת מברכים חודש אייר, שהיא בסיומו של חודש ניסן - "חודש של גאולה"¹.

והענין בזה:

כללות הלימוד דפרקי אבות בשבתות שבין פסח לעצרת הוא - הכנה למתן-תורה.² וענינו בעבודה - בירור המדות שעיקרם - ששה מדות וכנגדם - ששת הפרקים דמסכת אבות אשר עי"ז באים לענין המוחין - מ"ת.

ויש לומר שענין זה מהוה גם הכנה לגילויים דלעתיד לבוא - כמובן מביאור אדמו"ר האמצעי³ שבזמן הזה עיקר העבודה היא בבירור המדות אשר עי"ז באים לענין המוחין - לעתיד לבוא.

וענין זה מתבטא בפתיחה לאמירת פרקי אבות - "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא"⁴ דקאי על עולם התחי' (כנ"ל במאמר), היינו שתכלית השלימות דכל הענינים הוא - עולם התחי'.

ובזה גופא - לא רק "בכח" אלא גם "בפועל" שכן אע"פ שלמעלה אין כח חסר פועל הרי אצל האדם דלמטה כח חסר פועל ולכן אפילו האבות ומשה רבינו שנמצאים בג"ע שלשת אלפים שנים (כמוזכר במאמר), מצפים וממתנינים לתכלית השלימות דעולם התחי' - **בפועל**.

וכדי ששלימות זו תבוא בפועל - יש להשלים את כל פרטי עניני העבודה דבירור המדות כו' המרומת בפרקי אבות (כנ"ל), שע"ז באים לתכלית השלימות - "עולם הבא" עולם התחי'.

ויש להוסיף שמצינו ב' פרטים נוספים שבהם מודגש ענין הגאולה - כדי להשלים למספר ג', ג' ענינים של גאולה:

התחלת מסכת אבות היא - בענינו של משה "משה קבל תורה מסיני". והקשר לענין

1) שמו"ר פט"ו יא. 2) ראה מדרש שמואל (פרקי אבות בהקדמה). 3) בד"ה אל תצר (קה"ת תשל"ז) ע' 6 ואילך. 4) סנהדרין רפ"א.

הגאולה – מכיון שמשנה רבינו הוא "גואל ראשון" ו"גואל ראשון הוא גואל אחרון"⁵.

ונוסף לזה: בפרקי אבות ישנם ריבוי ענינים שהם במספר שלש החל מהמשנה הראשונה – "הם אמרו שלשה דברים" "על שלשה דברים העולם עומד"⁶ ו"על שלשה דברים העולם קיים"⁷ וכן בנוגע לשאר המאמרים שבפרק ראשון (וכיו"ב בפרקים שלאח"ז) שכל מאמר כולל ג' פתגמים ולא עוד אלא שגם המאמרים שיש בהם יותר מג' פתגמים הרי בכללות נחלקים לג' סוגים (כמדובר כמ"פ). ובזה מודגש הקשר לגאולה העתידה – גאולה השלישית וביהמ"ק השלישי.

אמנם עדיין דרוש ביאור והסבר:

מכיון שכל עניני התורה הם בתכלית הדיוק הרי בודאי שאין שום פרט שהוא מיותר ח"ו. וא"כ דרוש ביאור והסבר מה ניתוסף בתוכן הענין עי"ז שמוצאים ג' פרטים שבהם מודגש ענין הגאולה?

ב. והביאור הוא:

(א) "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא" עולם התחי' השלימות דימות המשיח – הו"ע הגאולה בנוגע לעצם מציאותם של ישראל.

(ב) "משה" "גואל ראשון הוא גואל אחרון" – מורה על ענין הגאולה בעבודה דלימוד התורה שהרי ענינו של משה הוא – תורה.

(ג) ופרטי המאמרים שבמסכת אבות המתחלקים לשלשה פתגמים (מספר הקשור עם גאולה) – מורים על ענין הגאולה בעבודה בעולם (מצוות מעשיות וכו'), בהתאם לתוכן המאמרים דפרקי אבות הוראות והלכות בנוגע להנהגה בפועל בעולם. ובפרט להדעה⁸ שמסכת אבות מהווה הקדמה ופתיחה לכל הש"ס – בבחינת "דרך ארץ קדמה לתורה"⁹. (משיחת ש"פ אזורי, מבה"ח אייר ה'תשמ"ו - בלתי מוגה)

(5) שמ"ר פ"ב ד. זח"א רנג א. ועוד.
(6) אבות פ"א מ"ב.
(7) שם מ"ח.
(8) גירסת המאירי. וראה שיחת ש"פ שמיני תשמ"ג סנ"א (התוועדות תשמ"ג ח"ג ע' 1399). וש"ג.
(9) ראה ויק"ד פ"ט ג.

נשיא דורנו פוקד: "לא תעמוד על דם רעך"!

הנחה: "ועד הנחות התמימים". תרגום ועריכה: מערכת "יחי המלך"*

נשיא דורנו הטיל על כאו"א את השליחות, ופקד עליו בסגנון ברור: "לא תעמוד על דם רעך"!

דווקא בסגנון זה – סגנון ברור המבטא בבהירות ("קלארעהייט") שלא מדובר בבקשה בענין פרטי ומהיכי תיתי וכו', אלא – "לא תעמוד על דם רעך":

(* לכללות שיחה זו ראה לקו"ש חל"ב ע' 120 ואילך. (1) פרשתנו יט, טז.

עליכם לדעת שישנם יהודים העומדים בדרגת "עצמות היבשות"², וזו פשוט סכנת פקוח נפשות של "דם רעך"^{2*} – הוא עומד לאבד את "הדם הוא הנפש"³, את התורה ומצוות ש"הם חיינו ואורך ימינו"⁴, ולאבד את שייכותו וחיותו מזה.

מודיע לו נשיא דורנו: "לא תעמוד על דם רעך", וכפירוש רש"י⁵: "לראות במיתתו ואתה יכול להצילו", כלומר, נשיא דורנו הודיע ש"אתה יכול להצילו" – במילא אתה צריך להצילו! הנך רואה יהודי שהוא "טובע בנהר" [ולהעיר שהלשון בשו"ע אדה"ז⁶ הוא "טובע בים"], טובע ב"מים רבים"⁷ ו"מים הזדונים"⁸ של טרדות הפרנסה (כפי שהוא מפרש בתורה אור⁹ ובהמשך מים רבים¹⁰ מבעל יום ההולדת דב' אייר), "ואתה יכול להצילו" – אתה צריך להצילו!

ומה שהנך טוען, שאם תנסה להצילו זה יכול לגרום לך לעמוד בסכנה – כיון שנוסף ע"כ שהוא "טובע בנהר" אזי "חי' או לסטים באים עליו"¹¹, ובמילא אתה בין-כך לא תוכל להצילו,

ע"כ אומרים לך ש"אני ה"¹²: הקב"ה בעה"ב על החי', הלסטים והנהר, ובעה"ב על כל העולם כולו, וכאשר הוא אמר ש"אתה יכול להצילו", הרי בודאי שאתה יכול להצילו וזה לא יזיק לך!

ועד"ז, כיון שנשיא דורנו – "לב כל קהל ישראל"¹² – אמר ש"אתה יכול להצילו", הרי זה דבר ברור שאתה יכול להצילו וזה לא יזיק לך!

והראי' לזה¹³, היא מכך שאתה רואה אותו "טובע בנהר" ("לראות במיתתו"): אילו לא יכולת להצילו לא היו מראים לך זאת, משום שלא תצמח מכך שום תועלת (שהרי לא מצערים יהודי סתם ומודיעים לו על יהודי שטובע, ר"ל, כשאינן ביכולתו להצילו) – וכיון שאתה רואה זאת, הרי זו ראי' ש"אתה יכול להצילו"!

אך היות שסוף-כל-סוף יש להסתדר גם עם היצר-הרע ("קלוגניקער"), הטוען שביכולתו לעסוק בענינים טובים יותר, ענינים רגועים, זקן ואינו לפי כבודו וכיו"ב; וגם כשאומרים לו שהטילו עליו שליחות מהקב"ה ע"י נשיא דורנו להציל יהודים שעומדים בסכנה, ובל' הכתוב: "לא תעמוד על דם רעך", "אתה יכול להצילו" – זה לא מספיק עבורו, לכן אומר הקב"ה [בהמשך הכתוב]: "אני ה"¹⁴, ומפרש רש"י: "נאמן לשלם שכר ונאמן

(2) יחזקאל לז, א ואילך. וראה שיחת ש"פ אחרי ש.ז. סל"ז ואילך (סה"ש תשמ"ו ח"ג ע' 316 ואילך).

(2*) כן נקט להלכה בשו"ת מהרשד"ם חיו"ד סר"ד (הובא בכנסת הגדולה לטור חו"מ ר"ס תכו) – לענין הצלת נפשו מיני שחת שלא ישתמד או שאם נשתמד להושיבו לדת משה. ובשל"ה חלק תושב"כ פרשתנו (שמה, ב) "כ"ש בהצלת הנפש שאם יראנו עושה עבירה שמאבד עולמו יצילהו" (וראה גם מנ"ח מצוה רלט. וראה שקו"ט בביאור הרי"פ פערלא לסהמ"צ לרס"ג ח"א עשה כח (קעב, א ואילך)). [הערה 35 מלקו"ש שם].

(3) ראה יב, כג.

(4) נוסח תפלת ערבית.

(5) פרשתנו שם עה"פ.

(6) חו"מ הל' נזקי גוף ונפש ודיניהם ס"ז.

(7) שה"ש ת, ז.

(8) תהלים קכד, ה.

(9) ר"פ נח.

(10) תרל"ז – בתחלתו. פע"ה.

(11) כמבואר בארוכה לפני"ז בהשיחה (לקו"ש שם), הביאור בפרש"י, שמדובר באותו מקרה של אדם הטובע בנהר כאשר על שפת הנהר "חי' או לסטים באים עליו".

(12) ע"פ ל' הרמב"ם הל' מלכים פ"ג ה"ו.

(13) ראה גם לקו"ש שם ע' 125-6.